

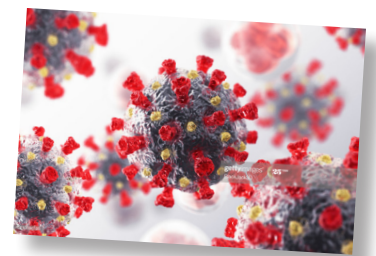
telvingen

Medlemsblad nr 4 2020

Personal placerade i Skara på 80 talet.

Ansvarig utgivare: Cai Mellstedt

En summering av 2020

Då har det blivit dags att summera 2020 som på alla sätt varit ett totalt annorlunda år. Året såg ut att börja enligt plan, först årsmöte i mars och höstmöte i september. I början av mars kom ett litet virus och kastade alla planer över ända.

Årsmötet i mars inställt i sista minuten och till sist flyttat till den 14 maj som ett telefonmöte. Ny i styrelsen är vice sekreterare Hannu Merstrand. Övriga i styrelsen är ordförande Sören Larsson, omval V ordförande Marie Lindström, omval av kassör Ulla Åkerfeldt, sekreterare Jan Aronsson, ledamot Birgitta Thorelund, och ansvarig utgivare av Telningen Cai Mellstedt. Ett stort tack till avgående vice sekreterare Bengt Persson och övriga som lämnat sina uppdrag vid årsmötet.

Ett stort tack till alla medlemmar för de insatser som har utförts det gångna året trots restriktioner från Folkhälsomyndigheten.

Året 2020 är sista året Telia bidrar med pengar till vår verksamhet.

Sommaren 2020 blev inte som många hade tänkt sig. Mindre resande och släktträffar en mycket annorlunda sommar och hösten tycks gå i samma tecken. Då är det dags att ta sikte på den första snön och jul och nyår som kommer även om det troligen blir lite annorlunda.

Önskar alla televeteraner en God Jul och Gott Nytt År så ses vi 2021.

Sören Larsson

Månadsträffar

Borås

Inga aktiviteter planerade.

Ulricehamn

Ulricehamn inväntar Folkhälsomyndighetens besked när de tänkt släppa ut oss 70 åringar med gott samvete, Jag skickar mail till Ulricehamnarna när det är dags

Anne-Marie

Skara-Lidköping

Inga aktiviteter planerade.

Sören

Skövde

Inga aktiviteter är planerade.

Håkan

Mariestad-Töreboda

Hej alla våra medlemmar i Mariestad och Töreboda!

Jag hoppas att ni mår bra och att ni klarat er undan pandemin.

Som ni förstår kan vi inte träffas på ett tag, men vi ser väl framåt, och hoppas på nästa år.

Förhoppningsvis får vi möjlighet till lite trivsamt samvaro någon gång under vår och sommar.

Det får ju då ske utomhus, men något trevligt skall vi väl lyckas anordna.

Jag önskar alla **God Jul och Gott nytt år!**

Sköt om er!

Ert kontaktombud *Tomas Malmsten*.

Svenljunga

Kontakta Lennart Skoog, 070-611 39 39 för eventuell aktivitet.

Vara-Herrljunga

Inga aktiviteter planerade.

Per-Olof

Falköping-Tidaholm

Inga aktiviteter planerade.

Jan

Värvningskampanjen fortsätter!

För varje värvad medlem erhålles en Sverigelott.

Värvningen pågår året ut 2020 och 2021.

Det går även att värva sin respektive partner.

Planerad utgivning av Telningen

Nästa Telning planeras givas ut vecka 5 2021.

Till detta nummer av Telningen vill vi ha material **senast 23 januari**.

Material skickas med fördel direkt till Cai Mellstedt, c.mellstedt@hotmail.com

Lotterier

Våra lotterier är en viktig del för att finansiera våra olika aktiviteter.

Vi är mycket tacksamma för och tar gärna emot vinster som kan användas i dessa lotterier.

Kan lämnas till respektive kontaktombud.

Medlemsavgift för 2021

Avgiften ska betalas senast **28 februari**. Avgiften är 150 kr och kan betalas på bankgiro 846-5098 eller Swish 123 212 71 99. Ange namn och ort vid betalningen.

Till Minne!

Den 10 augusti gick Kjell Gunnarsson i Tidaholm bort efter en lång tid av sjukdom. Han blev 76 år.

Kjell var född 1944 i Ånimskog, Dalsland och växte upp där med 4 syskon.

Han började på Televerket i Trollhättan 1964/65 och arbetade inom Televerkets byggnadskontor (Stockholm) i Borås hösten 1965 när vi träffades första gången.

Våren 1967 arbetade vi på koaxialkabeln, sträckan Falköping-Gudhem-Tidaholm-Hjo-Karlsborg. Kjell bodde tillfälligt i Tidaholm där han träffade Christina som han senare gifte sig med och fick 2 fina döttrar, Pia och Maria. 1970 kom han hem till Tidaholm och började arbeta på landskabelgruppen i Borås, stationerad i Skövde, tillsammans med Kjell Aldsten. Kjell jobbade inom denna gruppen med alla förekommande kabeltyper och i slutet av sin karriär mest med fiberkabel över hela Borås teleområde. Han var även utlånad till Norge under något år för samma typ av arbete där.

Kjell började märkas av sin sjukdom för ungefär 10 år sedan och hade det svårt under sina sista år. Trots detta så var Kjell en förnöjsam, vänlig och mycket omtyckt vän i vida kretsar! Han höll kontakten med sina gamla kollegor på Telia och var mycket vänfast både inom slakten och med sina vänner.

Det blev en mycket fin begravning av Kjell i Tidaholm, med stor uppslutning, både vid ceremonin som via minnesgåvor och telegram!
Vi saknar Kjell!

Kjell Aldsten

f.d. teletekniker och arbetskamrat.

Många härliga minnen med Sten-Åke

Den 6 november lämnade Sten-Åke Carlsson vår vänkrets efter en kort tids sjukdom.

Jag hade förmånen att känna Sten-Åke under många år, inte minst som hans chef, eller "förman" som han uttryckte det, under tio år. Första gången jag träffade Sten-Åke var han stationsreparatör i norra Skaraborg, tillsammans med Lennart Nyman och Harry Alfredsson. Redan då hade han bestämda åsikter om det mesta, inte minst att det inte var någon ordning, sedan Borås övertagit området efter Jönköping och dirigeringen flyttat till Borås från Skövde 1968. När "Ludde" pensionerades 1975 blev han linjemästare i Skövde. Han hade börjat sin bana vid Televerket redan 1945. När han pensionerades 1991 skröt han med att han var den ende i Borås teleområde som fortfarande kunde "dansa" järntråd.

Sten-Åke var en härlig och spontan person, med mycket bestämda åsikter. Ibland hade vi olika meningar, speciellt när det gällde personal. Sten-Åke ville ständigt ha mer personal. Jag minns särskilt en gång, när han inte fick som han ville. Han slog näven i bordet så det sprack! Ett annat minne dyker upp när det gäller att få mer personal. På Telesektion Norra hade vi varje år s k budgetdialoger. Då samlade vi arbetsledare och fackrepresentanter och fastställde nästa års budget under livliga diskussioner. Innan middagen brukade de manliga deltagarna samlas för terränglöpning och bastu. Lennart Frejd, som då var min ekonom och ställföreträdare, och jag satte upp ett pris för våra arbetsledare, Sten-Åke, Harry Alfredsson och Lennart Nyman. Den som slog Lennart F fick anställa två man extra, och den som kom före mig i mål fick anställa en man extra. Under alla åren lyckades linjemästarna inte få några extra anställda, inte ens Sten-Åke som var yngst i trion.

Sten-Åke hade som sagt åsikter om det mesta. När vi blev Region Väst 1991 och fick personaltidningen "Västsidan", skrev han ofta insändare där. Till slut när hans insändare blev fler och fler, uppmanades han av redaktionen ransonera sina inlägg.

Foto: Kjell

Jag har sällan trivts så bra med mina olika arbetsuppgifter på Televerket och Telia, som tiden i norra Skaraborg. Vi hade en väldigt otvungen och gemytlig stämning. Skaraborgarna är ju väldigt finurliga och trevliga.

Exempel: När Sten-Åke och hans personal hade uppnått ett bra kvartalsresultat mot de uppställda målen, sa jag till honom att han kunde bjuda på öl och landgång på arbetscentralen. Det blev väldigt uppskattat och sedan fick arbetscentralen ett nytt namn: "Schappet". Och när Sten-Åke blev opererad för gallsten döpte personalen om honom till enbart Åke, utan sten.

Ytterligare ett exempel: Sten-Åke döpte sina dirigenter Marianne Eskilsson, Eva-Karin Krantz och Gunn-Britt Scherdin till Tant Brun, Tant Gredelin och Tant Grön, varpå han själv fick namnet Farbror Blå.

Sten-Åke var också politiskt aktiv, han satt med i stadsfullmäktige och i olika nämnder och framför allt framförde han ofta sina synpunkter i just insändare. Han var också ordförande i vår förening år 1995 till 2000, då jag hade äran att få efterträda honom. Hans typiska kommentar: "Nu kan du ta över pojkvasker"!

Även sedan våra vägar skiljdes åt av olika omorganisationer, höll vi kontakten genom åren. Det är bara några veckor sedan vi talades vid. Det var alltid lika roligt att höra hans mer eller mindre dråpliga minnen, från hans långa karriär i Televerket. Jag kommer alltid att minnas Sten-Åke med värme och glädje och hans ofta uttryckta mening: "jag ä som jag ä – dä ä inget å göra ve dä"!

Kjell Engström

Från den stora pensioneringsfesten i Annelundsvillan 1991. Kjell Engström, Sten-Åke Carlsson och Tomas Fridén.

Medlemmar som lämnat oss

Bosse Bergqvist, Borås.
Sten-Åke Carlsson, Skövde.

Meddelande om bortgångna medlemmar görs till Marie Lindström, marie@frista.se, eller telefon 033-26 10 00, 070-639 69 29.

Aktivitetsberättelse

Augustifika på Mössebergsgården

I dessa coronatider är det inte lämpligt med sammandragningar men vi tänkte en utomhusträff med behöriga avstånd borde kunna gå. Efter lite samråd med Nisse Lund, Lasse Ekberg och Göran Johansson bestämde vi att bjuda in till utomhusfika på Mössebergsgården i Falköping, 19 augusti.

Drygt ett 20-tal veteraner ifrån Falköping/Tidaholm hörsammade inbjudan dök upp denna vackra men småkyliga höstdag. Bord och stolar hade arrangerats utomhus för att säkerställa avstånd mellan gästerna. "Gofika" fick var och en inhandla själva inne i kafé.

Det var inte bara Coronafrågor som diskuterades utan även många teleminnen ifrån gångna tider blev ihågkomna och väl ventilerade. Vid mitt bord hamnade tankarna kring konverteringen till AXE i Falköping 1990/1991 med tillhörande festligheter och karnevalståg.

Vidare hade vi funderingar kring kommande julbord men fann det inte troligt att det blir möjligt med restriktionerna som råder kring Corona. Vi avvaktar tills det blir bättre tider och pandemin är under kontroll.

Jan Aronsson

Foto: Jan

Bilder från förr

Personal på Nätregistret 1973-1974. Inskickade av Ninni Johansson

Ingalill var det okända namnet på bilden i förra numret.

Tack Gunn-Britt för hjälpen.

Nätregistret på Pansargatan.

Bibbi Johansson, Eva Larsson (Severinsson), Tord Hallin, Ninni Johansson (Lundqvist), Marianne Holmertz-Karlsson, Berit Andersson (Nohlborg), Ingalill Alexandersson (Meisterman), Lena Johansson (Karlsson), Ann-Sofie Johansson, Birgitta Svensson, Eva Flodin.

Bilder från Skara. Inskickade av Jan-Åke Holm

Jan-Åke med sonen 4 år som "pryo".

Hans Winberg på ett nätarbete vid Axevalla travbana.

Inför avresa till Göteborg för medaljutdelning i Göteborg 1994 Avtackning Ingemar Holst 1997.
Bo Ullberg Jan-Åke Holm Rune Holmqvist Sven-Ingvar Karlsson, Roland Waldedahl.

Avtackning Börje Ek 1997

Avtackning pension 1997.

Alla som var placerade i Skara på 80 talet, 40 personer. Idag är endast 1 kvar, Tomas Gullstrand, i mitten på första raden.

Nätanläggning Skara-Skövde 1991.

Bilder från Lidköping. Inskickade av Sören Larsson

CHE 100:0,7. Avbrott en tråd. Sk 1 Ksö. Staffan.

Stormskador

Bilder inskickade av Hans-Åke Lundqvist

Tommy Körnsberg skarvar kabelpar.

Inga-Lill, Birgitta, Hans-Åke, Anne-Maries man, Margot, Ewa, Anita 1970.

Tommy Skoog vid landskabelfel i Sexdrega

Ulf Andersson med dragspelet

Tore Utter sätter upp kabelbryggan

Tore har trasslat in sig

En nostalgitripp, 1968-1970. Av Tommy Hall, Ulricehamn.

Lennart Jonsson och jag som "bysselag" utförde en del nätarbeten i Vara-området, bl a i St. Levene. Det infördes en ny teknik för tillslutning av plastkablarna som introducerades i televerket, s.k. "Puttiskarvning." Putti var en process med lim o härdare inte allt för olik Plastic-Padding. Anledningen med den här nya tekniken var att man genom värme kunde avlägsna en gammal tillslutning och sedan kunde utföra ändringsarbete i skarven för en ny tillslutning. De gamla blykablarna hade man tillslutet med blyrör och lödning som ansågs vara skadlig i det långa loppet. När nu plastkablarna var relativt nya i tele var anslutningen av dem ett problem. Lennart och jag gick en kurs i Skövde den 1968-03-25- 1968-03-28 för att lära oss denna nya teknik. (Lärde oss också en ny form krypkasino av Skövdepersonalen på rasterna).

Puttiskarvningstekniken blev inte långvarig på tele. Ångorna som uppstod vid arbete med limmet ansågs som farliga. Några reparatörer fick allergiska utslag. Skarvmetoden togs bort och ersattes med vulkduk eller ex-aga (krympslang).

En ny ackordslista i kvistning och trädfällning introducerades i televerket. Den gamla listan byggde på att planeraren subjektivt bedömde kvistningen mellan stolpavstånden i antal timmar. Den nya listan skulle vara mera rättvis bedömning, var betydligt mer komplicerad. Enstaka träd mättes i tum. Røjning, då ingick det träd upp till tre tum. Røjning i kvadratmeter, där 18, 24 eller 25 (lite osäker) enheter var en kvadratmeter. En enhet var ett "nävatag" eller "knippe".

Efter teoretisk genomgång på kontoret i Borås av den nya listan åkte vi ut till Gånghestervägen för att praktisera efter den nya ackordslistan.

Lärare på kursen var Knut Hagsten och Cai Mellstedt.

Tillägg av Cai:

Det var väldigt mycket olika åsikter och protester om hur listan skulle tolkas framför allt när det gällde hur mycket ris eller sly ett "knippe" innehöll. Knut Hagsten var ju känd som en bestämd och envis man och han hade inte alls någon avsikt att ändra sig. Hans "knippen" var betydligt större än elevernas. I praktiken blev dessa "knippen" i fortsättningen betydligt mindre.

Denna ackordslista var den sista som infördes innan ackordet till slut togs bort.

En dag när jag var själv på jobbet kom linjemästare Erik Waller ut med en förfrågan att vara tillfällig instruktör för ett nybörjare lag. Det skulle vara i ca två veckor medan ordinarie instruktör (Nils Svarén) som skulle ha sina fyra veckors semester. De nyanställda som inte var berättigad till någon betald ledighet skulle ta tjänstledigt i två veckor utan lön. Resterande två veckor av Nils Svaréns semester skulle Lennart och jag ha två nybörjare var. De nyanställda var: Folke Johansson. Åke Johansson, Roger Boman och Per Pawlus. Folke och Åke hade stationering i Vara medan Roger och Per var stationerade i Ulricehamn. Lennart fick ha hand om Folke och Åke. De fick vara på Lennarts och mitt ordinarie jobb som vid tillfället var i Lekåsa. Det var ju i närheten av deras hemort. Jag bodde i Nossebro och Pawlus och Bomans arbete var där, så det föll sig naturligt att jag tog hand om detta arbete. Nybörjarna, Per Pawlus och Roger Boman fick fortsätta med sitt ordinarie jobb med mig. De pendlade mellan Ulricehamn och Nossebro varje dag. En enkelresa är ca 8 mil.

Sista veckan för mig som vikarie på det här jobbet var det bara Per Pawlus och jag som arbetade. Roger Boman ville ha lite mer semester så han hade tagit tjänstledigt. Det var inte så länge sedan de började, då utgick det ingen semester.

En av dessa dagar när jag anlände till arbetskuren var den upplåst och Pawlus satt på plats, förberedde dagen jobb. Eftersom jag alltid kom till Byssan i god tid innan vi började var jag alltid först. Blev mer än förvånad att se Pawlus redan hade kommit. Han blev mycket snopen när det gått upp för honom att han sett fel på klockan.

Roger Boman och Per Pawlus sätter en ny kopplingspåle i Nossebro

Innan detta projekt startade tog Waller med mig till Nossebro för en presentation och genomgång med Nils Svarèn om arbetets art. Vid färden ut till nybörjarlaget frågade Waller om jag hade lust att bli planerare. Jag svarade, att det där med pappersarbete var inget för mig, jag skulle nog hellre tänka mig en framtid som reparatör av något slag.

Några dagar efter denna händelse kom det i alla fall hem en ansökningsblankett om förplaneringsutbildning. Efter någon dags betänketid skrev jag på denna blankett för att sedan skicka det tillbaka in till telekontoret. När arbetsledningen kommit till insikt i att Lennart Jonsson skulle bli själv övertalade de honom också bli planerare, vilket han gjorde.

Nu fick ledningen ett annat problem. Med tidigare utbildningar av flera unga planerare plus de äldre som hade några år kvar till pensionering blev det för många på Vara-Herrljunga området. Alla vi nya tilltänkta planerare fick en förfrågan om någon av oss kunde tänka sig byta stationeringsort? Jag hade ingen familj vid detta tillfälle, men en flickvän bosatt i Borås. Det blev jag som fick välja ny stationeringsort. Det var inte med någon större förtjusning jag gick med på att byta arbetsplats till Ulricehamn. Denna negativa känsla försvann ganska fort. Jag kom att trivas mycket bra med alla de fina arbetskamrater jag lärde känna.

Efter semester återgick vi till vårt ordinarie jobb med diverse små nätarbeten. På senhösten fick vi ett jättearbete i St. Levene. Hela samhället kom att beröras med detta jobb. I detta nätarbete ingick koppla in en ny aut-stn från helt annat område i samhället, långt från den gamla. Nya kabelbrunnar med plastmantlade blykablarna nergrävdes.

Skåp bortskarvades, arbetsledningen ville ha alla kopplingspunkter i samhället primärt vid den här tidpunkten. För övrigt var det nog en av de sista orter som man skarvade in nya blykablarna 1968. Lennart Jonsson började sin planerare utbildning, en perioden tidigare än jag. Blev då ensam på detta stora arbete. Fick efter ett tag hjälp av ett annat anläggningslag på detta jobb i St. Levene, Mats Larsson och Lennart Johansson. De tog sedan över hela jobbet efter jag började min utbildning. Här håller vi på att skarva bort ett skåp. Alla kopplingspunkter skulle vara primära.

Foto: Tommy

Började på planeringutbildning i februari 1970. Att det tog så lång tid mellan antagningen till kurs 1968 och att delta berodde på de stora stormskador som drabbade Televerket 1969. Det har varit flera stormskador senare. Enligt min mening kan det aldrig bli så omfattande skador. Då, 1969 var det mycket järntråd och blykabel i nätet. Det räckte med att en tråd gick av och snodde sig runt de övriga trådarna så blev alla de förbindelserna kors slutna. Uppstod det en liten knappt synbar spricka i en blykabel tog det inte lång tid innan hela trådknippen var dyngsurt. Dessa blykablarna tålde ingen fukt.

I förra numret av Telningen fanns detta klipp. Frågan var om Sten-Åke kom ihåg det.

Sten-Åke har svarat:

Att glömma är en gåva.

Det var i föregående nr av vårt medlemsblad Telningen, en artikel införd som jag skrivit i region västs tidning Västsidan 1992. Det frågades om jag kom ihåg artikeln.

Mitt svar får bli, när jag läser den, då kommer jag ihåg att jag skrev flera i tidningsartiklar i Västsidan, om vad minns jag ej. Mina artiklar gjorde tydligen intryck på tidningsredaktionen, en av medarbetarna kontaktade mig för en intervju, hon hette Yvonne vill jag minnas. Vi träffades på AC i Skövde för en pratstund. Hon fick veta vad jag tyckte om nyordningen och vad jag varit med om under min anställning vid Kungliga Telegrafverket, Televerket tiden 19450514-19911231.

Mina arbetsuppgifter har varit varierande, jag kallar mig en äkta gammal telefonare i tidningsartikeln i Västsidan.

En äkta telefonare tycker jag att jag får kalla mig för min tid på linjen, 2 maj 1950-31 december 1959.

Sten-Åke Carlsson
Skövde

Det har tidigare i Telningen varit artiklar om televerkets elfordon. Ytterligare artikel har tagits från tidningen Klassiker.

Televerkets trehjuling

"Inom tre till fyra år får vi nog se elbilar mer allmänt på gatorna." Det trodde Televerkets direktör Lars Öjefors 1979.

I slutet av sjuttioalet skulle man satsa på eldrift i större skala. Televerket började med att elkonvertera ett antal Mercedes 307-bussar på prov.

Nästa försök var en helt egen liten elbil. Den konstruerades av Björn Örtenheim som var något av en pionjär i den svenska elbilsvärlden. Genom Styrelsen för Teknisk Utveckling, STU (idag Nutek) fick han anslag för att ta fram detta lilla servicefordon åt Televerket.

Karossen gjordes av Björkskogs plast, var 285 cm lång och 142 cm på bredden. Vikten låg på 560 kilogram, hade plats för en person och c:a 50 kg last.

Batterierna satt i ett slags utbytbar kassett under vagnens bakdel, 48 volts batteripaket ledde till två elmotorer på 1,5 kW var. Detta skulle räcka att komma fyra mil på.

Visionerna var stora, inom några år trodde man att hälften av Televerkets drygt 9 000 fordon skulle vara eldrivna.

Ett litet antal, troligt 14 stycken, levererades till Televerket under 1979, men kom det att göras några fler? Enligt en källa skall dessa ha byggts ända fram till och med 1984. Hur många tjänstgjorde hos Televerket totalt?

Någon som vet mer om dessa små krabater? Kanske sett dom i trafiken, eller till och med kört dom?

Från Televärlden 1992

Lidköping eller tvärtom

Lidköpings kommun har skickat brev till Posten och Televerket i akt och mening att få stadens namn "officiellt" ändrat till *Lidköping vid Vänern*. Det är ju ett gammalt önskemål från Lidköpingsborna att få med detta tillägg för att inte bli förväxlade med borgarna i *Linköping* "vid Roxen".

Posten har vid förhandskontakter sagt att det borde väl gå bra, fast man klarar inte av längre namn än 13 tecken - *Lidköping vid Vänern* blir 20 tecken medräknat ordmellanrummen. Så resultatet i postens tabeller skulle kunna bli *Lidköping v V*. Det kan ju bli fatalt om man utläser förkortningen som "vice versa", dvs tvärtom...

På Televerket funderar man fortfarande över problemet - som kanske inte är så stort. Fast att kalla 0510-området för "Lidköping vid Vänern-området" blev möjligen i klumpigaste laget. I själva abonnentspalterna står ju inte adressorten utskrivna, så något ökat krav på utrymme i de svällande katalogerna ställer knappast förändringen av namnet.

Hjalmar från Måralt

- våxtorpspojken som blev teledirektör

I tidskriften *I Halland* fanns en artikel, skriven av Elisabeth Mårald, om Hjalmar Mårild. Här följer ett utdrag av denna artikel:

År 1997 dog teledirektör Hjalmar Mårild, 87 år gammal. Hans klassresa från lillpojke på gården Måralt vid Hallandsåsens utlöpare till hög statlig ämbetsman är en bedrift värd att berättas.

Då Hjalmar föddes år 1910 fanns pigor och drängar, ett tiotal kor, kvigor, grisar, höns, får och tre hästar på Måralt.

Både Hjalms farfar och far var nämndemän. Gården hörde till det skånska slottet Krapperup som krävde obegränsat antal dagsverken där eller högt arrende.

Gården Måralt och bygden omkring har en historia från Snapphandetiden och olika händelser från den tiden.

Gården Måralt år 1935, fyra år efter att gården gick ur släkten Mårilds ägo efter generationer av ägande och brukande. Bild: Elisabeth Mårald/Bengt Hallberg.

Ett tidigt foto från Hjalms första skolår är från Hårsabäcks skola 1017. Hjalmar var mycket liten till växten och är iklädd sjömanskostym nedersta raden längst till höger.

Bild: Elisabeth Mårald/Bengt Hallberg.

Hjalmar gick i en "B-skola" med 40 elever. Socknen hade ordentliga skolhus och meriterade lärare tack vare godsägaren Theodor Carlheim-Gyllenskiöld. Hjalmar mindes att bondbarnen hade smörgås med sovel till lunch medan statarbarnen hade kokt kall potatis.

Hjalmar småskollärarinna var duktig och lärde barnen ABC, att stava och räkna.

En av folkskolelärarna undervisade alla klasser "med rottingens hjälp".

Efter 6-årig folkskola erbjöds en 6-veckors fortsättningsskola. Hjalmar slutade 6:an år 1923 och gick dessa kurser våarna 1924 och 1925.

Den 4 maj 1924 konfirmerades Hjalmar, 14 år.

Efter konfirmationen tog man plats i vuxenlivet. Hjalmar och brodern befalldes arbeta med täckdikning och stembrytning på gården Måralt. Det otacksamma slitet ville ingen av dem hålla på med livet ut. De drömde om att genom studier förbättra sina livsvillkor. Men det var långt till städer och fortsättningsskolor. Hjalmar grep det halmstrå som erbjöds: IOGT-logen "Våxtorps Lycka".

Varje logemöte avslutades med uppmaningen: "Avskedsstund är inne och vi skiljs för att gå till våra hem. Men må hänförelsens heliga eld hållas brinnande tills vi möts härnäst".

Genom IOGT fick Hjalmar tillgång till Logens bibliotek, dess studiekurser och föredrag. Dessa var en förutsättning för Hjalmars tidiga försök att bryta sig loss från Våxtorp. Det var inte lätt.

Det var folkskolläraren Rudolf Österlund som övertalade Hjalmars far att låta honom studera. Medan godsherran lånade ut pengar, fick kommunalfullmäktiges ordförande, kyrkoherden och Hjalmars far gå i borgen för lånet.

Då Hjalmar antagits till Kommunala mellanskolan i Laholm hyrde hans far in honom på gården Svinaberga utanför Laholm. Fadern lär ha sagt: "Du blir meg en dyrer paug".

Det var en tuff skolgång och mycke arbete på gården.

Laholms kommunala mellanskola uppyllde till fullo skolmyndighetens kvalitetskrav. För Hjalmar öppnades en ny värld och trots en skakig skolstart och olyckskoparnas skrockande att han snart får ta till skyffeln och spaden tog han realen våren 1929 och därmed stod vägen öppen till Chalmers lägre tekniska gymnasium och ingenjörströmmen.

Våren 1930 kallades han till militärtjänstgöring och han uttogs till yrkestjänst i militärtjänst. Tjänstgjorde 60 dagar på sommarloven längs telegrafstolplinjer i Småland.

Sin första längre resa utanför Våxtorp var till Göteborg för att tentera in på Chalmers lägre.

Studietiden var 2,5 år och då Hjalmar påbörjade sina studier hade laboratoriesalar för elektroteknik inrättats.

Under terminerna bodde Hjalmar inackorderad och maten som ingick var snålt tilltagen men hans syster Olga som var ålderdomsföreståndareinna i Skepplanda bjöd honom varje söndag på middag. Hon såg också till att han fick varma överrockar.

1931 antogs Hjalmar till Chalmers högre där han gick sju terminer på den elektrotekniska linjen.

Mellan årskurserna krävdes praktik. Efter andra årskursen utförde Hjalmar denna vid Lagaholms kraftverk. I tredje årskursen företog Chalmers studenter traditionsenligt studieresor som bekostas av "välvilliga" privatpersoner och industrier. På den tiden hade få svenskar varit utanför landets gränser. Betecknande nog fanns en förening i Göteborg som kallade sig "Vi som inte varit söder om Mölndal"

Sommaren 1935 deltog Hjalmar i en månadslång studieresa till Hamburg, Köln, Frankfurt an Main, Leipsig och Berlin. Olika elektrotekniska industrier besöktes.

Hur klarade Hjalmar ekonomiskt sin långa studiegång. Realexamen kostade 800 kr, Chalmers lägre 3 000 kr och Chalmers högre 3 600 kr.

I december år 1935 blev Hjalmar civilingenjör. Av 22 chalmerister blev 11 antagna som ingenjörselever på ASEA. Till den gruppen tillhörde Hjalmar.

Via SSUH (Sveriges studerande ungdoms helnykterhetsförbund) träffade Hjalmar en söt småskolelärlarinna, Sigrid Ahldén. Tycke uppstod emellan dem med bröllop midsommar 1936. År 1937 föddes Kristina, år 1939 Elisabeth och år 1945 Staffan.

1937 anställdes Hjalmar på Telegrafverkets Linjebyrå vid Kaserntorget i Göteborg. Hjalmars huvuduppgift var att automatisera det svenska telefonnätet.

1966 utnämndes Hjalmar till teledirektör på Borås teleområde bland 17 sökande. Teleområdet hade då 1 300 anställda, en kvart miljon abonnenter, en inkomst på 130 miljoner. Vid denna tid var Sverige efter USA telefontätats i världen. Mobil var på utvecklingsstadiet men Hjalmar spådde att i en framtid skulle människor ha en pipande telefon i fickan.

Åren i Borås blev Hjalmars bästa. Han utnämndes till Riddare av Nordstjärneorden och välkomnades in i Rotary.

Mot slutet av sitt liv ville Hjalmar återvända till Halland men inte till Våxtorp. I stället köpte han ett hus i Onsala. Där bodde Hjalmar till sin död 1997.

Fornot:

Mårild anställdes vid Televerket i Göteborg 1937 vid ingenjörskontoret stadssektionen där han 1946 blev linjeingenjör. 1950 flyttade han över till distriktsbyrån och blev där 1958 förstes driftsingenjör. 1964 blev han förste sektionsingenjör vid ingenjörskontoret i Göteborg och 1965 blev han anläggningschef i den nyinrättade telecentralen i Göteborg. Den 1 april blev han utsedd som teledirektör i Borås.

Hjalmar som Chalmerist,
Bild: E Mårild/B Hallberg.

Hjalmar Mårild 1910-1997.
Bild: E Mårild/B Hallberg.